

E. I. önkéntes léket vág

Eörsi István: ÉN ÉS AZ ISTEN

PESTI SZALON

EÖRSI István nemzetellenes és ha-
zaáruló, de nemcsak ezért szeretjük.
Költő is, ezenkívül a szabadság szen-
vedélyes érzékiségű szeretője, szüle-
tett erotikus anarchista, aki eddig
nagyjából minden politikai rendszer-
ben talált valami felforgatnivalót. El-
lenzékiése rendszersemleges, de ő
maga nem az: ha gyűlöl, akkor azt
szervedéllyel teszi, márpedig **Eörsi**
minden szabad idejében gyűlöli a ha-
talom és az erőszak összes formáját.
Ami nem jelent mást, mint hogy egy-
szerűen kineveti: néhány precíz szó,
és a horthysta/kommunista/klerikális
reakciónak annyi. Az **Eörsiben** az a
jó, hogy egy versírás, egy drámaren-
dezés, egy ZDF-fellépés és egy szara-
jevói vizit között radikális publicisztika-
kat is ír a Magyar Narancsba, sőt, a
KDNP kedvenc **Eörsi**-költeményét is
Európa legjobb hetilapjában tette
közzé először: „Látogatás előtt” című
pápa-versét, amelyet katolikus egyhá-
zi körökben aratott elsőprő sikerére
való tekintettel (Esztergomból kitil-
tották a szerzőt) bevett új kötetébe is.

Merthogy **Eörsi** ismét lecsapott.
Nyilvánvalóan szerzőtársára utalva
„Én és az Isten” címmel követte el új
kötetét a Pesti Szalon kiadásában, és
nem végeztek rossz munkát ők ketten.
Úgy is mondhatnánk: aki eddig nem
volt **Eörsi**-függő, az most menthetet-
lenül rászokik. Öt kis fejezetből álló,
részben régebbi verseket és régi félel-
meket is magában foglaló önfeltárul-
kozás, maró szatirikus kirándulás
„E. I. önkéntes töredékes eszmélkedé-
sei” közepébe. Külön felhívnam a fi-
gyelmet a „Két konda” című ciklusra,
ahol röpke néhány oldalon elintézi a
vallási fanatikusokat („Kinyomnák a
szeretet / nevében a szememet”), a fe-
hér lovon a mai Országgyűlésbe vág-

tázó Tengerész Mukit, a már említett
Wojtyla urat, az ál-'56-osokat, vala-
mint egy 1990-es keltezésű, de igazán
csak ma aktuális kis műremekben a
„piac”, „Világbank” és „reprivatizá-
ció” szavakra elélező exkommunis-
tákat. Már most megjósolható, hogy a
hamarosan kormányt alakító garnitúra
sem fogja felhőtlenül imádni **Eörsi**
költőt, és szerintem már **Eörsi**-költő is
feni a komputert a ránk köszöntő
korszak, a liberális beütésű szociális
etatizmus szép új világára.

És akkor ott van még a rettenet. A
rettenet ott ül a Gulag-ciklus egysze-
rű szavú borzalmainak mélyén, ott ül
a szarajevói hotelszobában, a kelet-
berlini temetőben, ahol „Saujud”-dá
avatják Brecht sírját, ott ül a rettenet
a tévé hírműsorainak hűvösen pre-
zentált holocaustjaiban, és egy kicsit
ott van a rettenet a magánytól való fé-
lelemben, a német–magyar otthonta-
lanságtól való félelemben, a megöre-
gedéstől való félelemben.

E. I. önkéntes – ahogy egy versé-
nek címe mondja – „töredékes szám-
vetése önmagával” nem valami le-
zárt, sokkal inkább állandó folyamat.
Az önkéntes a múltba és a tükörbe
néz, de ha nem érződik olyan igazán
mélynek a félelme, akkor az azért
van, mert a tükörben egy igazi em-
bert lát, aki él, ír, gondolkodik, sze-
retkezik, nevet, önreflektál, mérlegel,
és ha mond valamit, azt úgy is gon-
dolja. „A civilizáció vékony jegén lé-
ket vágtam: amit benne / megláttam,
azt nekem sohasem bocsájtják meg”
(„Kleist”). Azzal, hogy **Eörsi** léket
vágott a civilizáció jegén, talán an-
nak akart elébe menni, hogy őt lékel-
jék meg. Egy biztos: sokan nem bo-
csájtják meg neki azt, amit meglátott.

SERES LÁSZLÓ